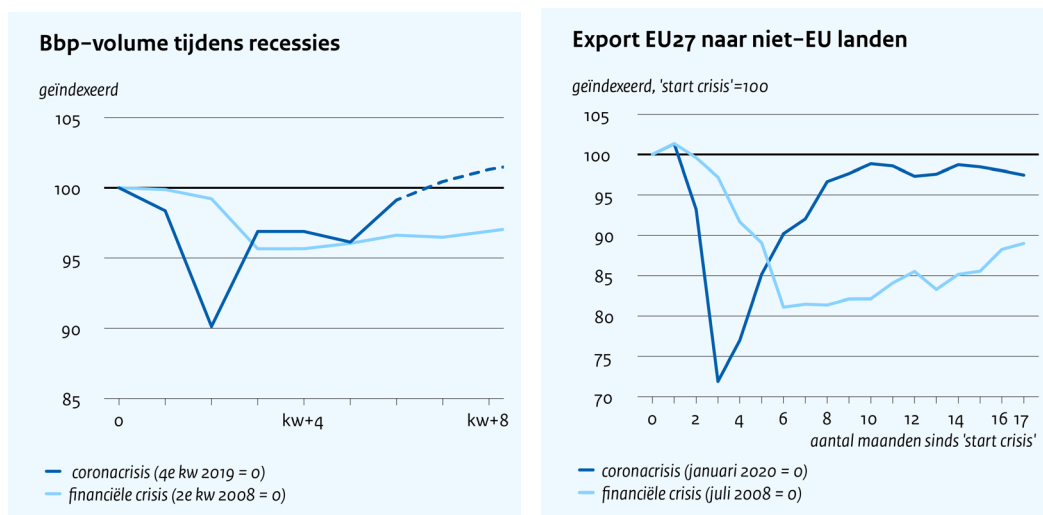

De ene crisis is de andere niet

Twaalf jaar na de financiële crisis (2008-2009) kwam de coronacrisis, die een heel ander verloop liet zien. De ene crisis is dus de andere niet. Een belangrijk verschil is dat de coronacrisis is ontstaan door een exogene schok op een ‘gezonde’ economie, terwijl de financiële crisis ontstond vanuit kwetsbaarheden in de financiële sector. Toch had de coronacrisis initieel een veel grotere economische impact: de bbp-daling in het tweede kwartaal van 2020, toen de coronapandemie toesloeg, is groter dan die in de financiële crisis (figuur links). De dip in de wereld- en Europese goederenhandel was historisch tijdens de coronacrisis (figuur rechts). Hier speelde waarschijnlijk het ‘zweepslag’ effect: de vraaguitval door corona werd versterkt doordat ook andere bestellingen in de toeleveringsketen werden verlaagd, terwijl de toevoer stokte door tijdelijke gesloten fabrieken vanwege corona. Ook de dienstensector ging gedwongen op slot (niet in figuur). Maar ondanks de diepere val tijdens de coronacrisis, veren zowel het bbp-volume als het goederenhandelsverkeer sneller terug.

Economische klap aanvankelijk groter dan tijdens Grote Recessie, maar herstel ook stuk sneller

Bron: CBS, WTM ([link](#))

Niet alleen is de aard van de crisis anders, ook het overheidsbeleid ziet er anders uit tijdens de twee recessies. De aanvankelijke bbp-schok in 2009 werd in Europa vooral opgevangen door automatische stabilisatoren. In 2020 werd er in Europa meer gebruik gemaakt van discretionair beleid zoals speciale regelingen als de NOW. Tijdens de coronacrisis bedragen de totale extra uitgaven en kwijtgescholden inkomsten om faillissementen en een sterke oploep van de werkloosheid te voorkomen ongeveer 30 miljard in 2020 en naar schatting 20 miljard in 2021. Daarnaast wordt in zowel de financiële crisis als de coronacrisis gebruik gemaakt van *off-budget* begrotingsinstrumenten (garanties) voor banken (met name in 2009) en bedrijven (met name in 2020). Kapitaalinjecties waren daarentegen aanzienlijk hoger in 2009. Als we de totale toename van het (structureel) begrotingstekort afzetten tegen de bbp-daling dan is de begrotingsreactie in 2020 in dezelfde orde van grootte als in 2009.